

Posudek školitele na diplomovou práci Lenky Smolinské „Mind the Gap! Youth-led development in the informal settlement of Kibera, Nairobi“

Lenka Smolinská studovala dvouoborově afrikanistiku a etnologii. Již v předdiplomové fázi svého studia afrikanistiky projevovala nevšední zájem o problematiku bohatství a bídy, nevládních organizací a rozvoje v rozvojových zemích. Pro svou diplomovou práci si vybrala studium svépomocných rozvojových aktivit mladých lidí v notoricky známém africkém neformálním sídlišti Kibera, součásti hlavního města Keni, Nairobi. Kibera se vyznačuje jako ostatně celé Nairobi vůbec těžkou sociální situací, vysokou kriminalitou a také složitou etnickou skladbou. Je také předmětem pro aktivity různých organizací, které oficiálně usilují o zmírnění chudoby. Přestože Smolinská neměla původně o dobrovolnické rozvojové činnosti v Kibeře mnoho informací, nezalekla se neznáma a vypracovala přesvědčivý projekt, který jí zajistil finanční prostředky na tříměsíční terénní výzkum v Keni, strávený z velké části právě v Kibeře. Výsledkem jejího předcházejícího studia, pobytu v terénu a následného zpracování výsledku je předložená diplomová práce. Je to poměrně rozsáhlé dílo, které běžný stránkový objem u diplomových prací překonává nejméně z jedné třetiny (133 stran základního textu, 18 stran příloh).

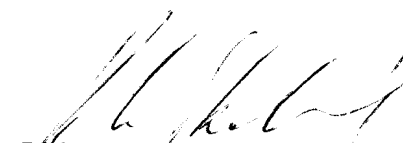
Práce sestává ze tří částí. První část se skládá z úvodu, pojmoslovné části, teorie bídy a boje proti ní a teorie o roli mládeže v rozvoji. Druhá část obsahuje oddíl o moderní Keni a jejích sociálních problémech a oddíl o urbánní bídě v Nairobi. Třetí část se zabývá v šesti oddílech prezentací výsledků terénního výzkumu v Kibeře, rozbořem dat a končí syntetickým závěrem. Práce je napsána v angličtině, na stranách 122-124 nalezne čtenář české resumé. Bibliografie obsahuje desítky titulů (původní prameny, sekundární zdroje rozdělené na knihy a kapitoly na jedné straně a články a zprávy na straně druhé, nakonec i tzv. participatory assessments. Přílohy obsahují mapu Kibery, dotazník a dva autentické přepisy rozhovorů.

Práce je uvozena kontrastem mezi informacemi, které vnější pozorovatel zajímavější se o Kiberu může získat o tamních rozvojových aktivitách a životě vůbec a autentickou zkušeností zúčastněného pozorování na místě. Fascinující bylo pro autorku její odhalení bohatého dobrovolnického života v Kibeře, ale také kontrastu mezi běžným odborným diskurzem o bídě a skutečnou situací v Kibeře. Dalším momentem, který Smolinskou upoutal byla psychologická stránka snah o rozvoj, kterou lze shrnout pod pojmem „empowerment“. Nakonec autorka pojala do své analýzy nejen kolektivní stránku rozvojových aktivit, ale také

jednotlivce, kteří realizují v rozvojových aktivitách své osobní vložky a ambice. Při výzkumu použila kvalitativní přístup ve formě polostrukturovaných rozhovorů a zúčastněného pozorování. Jak autorka podtrhuje, její výzkum nakonec vyústil do snahy o porozumění motivacím lidí, kteří v těžkých podmínkách usilují o zlepšení svého postavení, osobní vývoj a rozvoj svého společenství. Pochopila a poukázala na to, že překonání chudoby není jen ekonomickým problémem, ale povytce i otázkou psychologickou, protože ve hře jsou i omezené možnosti a výběr, důstojnost, sebeúcta a svoboda.

Odstraňování příčin chudoby je autorkou nazíráno jako dynamický proces, v němž se snaží hrát rozhodující roli Mezinárodní měnový fond a Světová banka. Nicméně L. Smolinská svým výzkumem zjistila, že tyto mohutné světové finanční instituce nehrají v Kibeře rozhodující roli. V Kibeře naopak dominuje iniciativa prostých mladých lidí, sdružených na dobrovolné bázi do nevelkých aktivistických skupin, které vedle ekonomicky zaměřených aktivit provádějí osvětovou, preventivně zdravotnickou, ale i uměleckou činnost. Autorka umně spojuje vlastní poznatky s výpověďmi aktérů těchto skupin a organizací. Svůj text prokládá vhodně vybranými ilustracemi. Ukazuje jak proces empowerment-u probíhá, jeho demokratický charakter i jeho složitost. Předností práce je její rovnovážnost co do znalosti teorie i terénu. Z toho pak vyplývá vysoká autorita textu. Práce má i programatický rozměr v tom, že poukazuje na dosud málo zkoumané jevy. Z pohledu téměř inflace prací o rozvoji působí diplomová práce Lenky Smolinské osvěžujícím dojmem neboť se soustředí na rozvojové iniciativy mladých lidí bez vnější podpory. Není tedy prací, která by život v nouzových sídlištích exotizovala nýbrž jej ukazuje jako fakt a dokonce autentickou alternativu. Považuji tuto diplomovou práci za zcela zdařilou, z formálního hlediska vzorně vypracovanou a tedy hodnou nejvyššího ocenění známkou výborně. V případě, že by bylo možné práci navrhnout na cenu rektora nebo ji přihlásit do soutěže o nejlepší diplomovou práci doporučuji. Aby se autorka o takové zvláštní ocenění ucházela.

25.5.2007

PhDr. Petr Skalník, CSc.

Katedra sociálních věd
Univerzita Pardubice